

Філософія

УДК 130.2

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15788257>

**Міфологічна свідомість у постцифрову добу: ірраціональне як основа
ідентичності**

Садовніков Олег Костянтинович,

к. філософ. н., доцент, доцент ЗВО кафедри фундаментальних та суспільно-
гуманітарних наук, Національний фармацевтичний університет м. Харків,
Україна, <https://orcid.org/0000-0002-0216-3183>

Прийнято: 18.06.2025 | Опубліковано: 30.06.2025

***Анотація:** У статті досліджується роль міфологічної свідомості як
ключового компонента у процесі конструювання ідентичності в умовах
постцифрової доби. В епоху, позначену фрагментацією культурних наративів,
ерозією інституційної довіри та поширенням візуально-емоційних стимулів,
автор акцентує на зростанні значущості ірраціональних структур у
формуванні як індивідуального, так і колективного саморозуміння.*

*Дослідження спирається на міждисциплінарний підхід, що інтегрує
філософську рефлексію, культурологічний аналіз і теорію медіа. Особлива
увага приділена таким структурним елементам міфу, як міфологема,
афективний резонанс, ритуалізація, апофатичний принцип і функція спротиву.*

*У статті показано, що міф функціонує як механізм афективної
ідентифікації у фрагментованому культурному середовищі, перенасиченому
медіа. Підкреслюється, що сучасний міф уже не обмежується традиційною*

сакральністю, а перетворюється на динамічну й гнучку форму символічної належності в цифрових спільнотах. Візуальні символи, віртуальний тотемізм та імітовані жести причетності (меми, аватари, хештеги) виступають як інструменти символічної згуртованості та емоційної включеності. Ці явища засвідчують зсув від раціонального моделювання ідентичності до афективно насичених, медіапосередкованих процесів.

Міфологічна свідомість залишається впливовою силою в цифрову епоху, забезпечуючи спадковість символічних структур і емоційну єдність на тлі соціальної та культурної нестабільності. Це зумовлює необхідність глибшого міждисциплінарного дослідження перетину сучасних міфів із цифровими технологіями, візуальною культурою та політичними наративами. Усвідомлення цих процесів відкриває нові перспективи розуміння механізмів формування ідентичності та спільноти в постмодерному, постцифровому світі.

Ключові слова: *міфологічна свідомість, постцифрова доба, формування ідентичності, афективна ідентифікація, міфологема, ритуалізація, апофатичне знання, символічна резистентність, цифрова культура, віртуальний тотемізм, медіасеміотика, соціальна фрагментація, символічна належність.*

Mythological Consciousness in the Post-Digital Era: The Irrational as the Basis of Identity

Oleg Sadovnikov,

PhD in Philosophy, Associate Professor, Department of Fundamental and Socio-Humanitarian Sciences, National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0002-0216-3183>

Abstract: *This article explores the role of mythological consciousness as a key component in the construction of identity in the post-digital era. In a time marked by the fragmentation of cultural narratives, the erosion of institutional trust, and the proliferation of visual and emotional stimuli, the study emphasizes the growing relevance of irrational structures in shaping both individual and collective self-understanding.*

The research applies an interdisciplinary approach that integrates philosophical reflection, cultural analysis, and media theory. Special attention is given to such structural elements of myth as mythologeme, affective resonance, ritualization, the apophatic principle, and the function of resistance.

The article identifies how myth functions as a mechanism of affective identification in a fragmented and media-saturated cultural environment. It demonstrates that myth no longer operates solely within traditional sacred frameworks but transforms into a dynamic and flexible mode of symbolic belonging within digital communities. Visual symbols, virtual totemism, and simulated gestures of affiliation (e.g. memes, avatars, hashtags) serve as instruments of symbolic cohesion and emotional inclusion. These phenomena indicate a shift from rational identity construction to affectively charged, media-mediated processes.

Mythological consciousness remains an influential force in the digital age, ensuring continuity of symbolic structures and emotional unity in the face of social and cultural instability. This necessitates deeper interdisciplinary investigation into how contemporary myths intersect with digital technologies, visual culture, and political narratives. Understanding these processes may offer new insights into the formation of identity and community in a postmodern, post-digital world.

Keywords: *mythological consciousness, post-digital age, identity formation, affective identification, mythologeme, ritualization, apophatic knowledge, symbolic resistance, digital culture, virtual totemism, media semiotics, social fragmentation, symbolic belonging.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку культури, позначений як постцифрова доба, характеризується глибокою трансформацією способів сприйняття, комунікації та ідентифікації. З одного боку, ми спостерігаємо ерозію інституційної довіри, кризи метанаративів і фрагментацію культурного простору; з іншого – посилення ролі візуального, емоційного та афективного у формуванні особистісної і колективної ідентичності. На тлі цих зміни виникає потреба в переосмисленні ролі ірраціональних та міфологічних компонентів, що впливають на свідомість та діють як механізми упорядкування досвіду в визначенні ідентичності для стабілізації визначенні власного міста особистості.

Наукова проблема, яка розглядається в цій статті, полягає в тому, що існуючі моделі соціальної та культурної ідентифікації, зосереджені здебільшого на раціональних, комунікативних або інституційних механізмах, не враховують значущість афективних і міфологічних структур, які дедалі активніше проявляються в цифровому середовищі. А якщо так, то актуалізується питання можливостей міфологічної свідомості виступати основою ідентичності у фрагментованому, постмодерному та цифрово-опосередкованому суспільстві.

Виходячи з цього, актуальність теми зумовлена необхідністю осмислити нові форми ідентифікації в умовах динамічних трансформацій соціального та культурного ландшафту, де традиційні форми приналежності більше не виконують стабілізуючої функції визначення ідентичності. У цьому контексті дослідження повернення міфологічної свідомості є важливим не лише для філософії та культурології, а й для міждисциплінарного діалогу з соціологією, медіадослідженнями та психологією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема міфу як соціального та культурного феномену активно досліджується в гуманітарному знанні. Класичні підходи представлені

роботами М. Еліаде, який трактує міф як «модель значущих дій» і основу сакрального космосу [1, с. 15]; К. Леві-Строса, що інтерпретує міф у структурному ключі як носія бінарних опозицій [2, с. 62]; П. Рікера, який розглядає міф як форму наративної пам'яті й символічного посередництва між «Я» і світом [3, с. 448].

Упродовж останніх років інтерес до міфу як соціального та культурного феномену помітно активізувався в контексті цифрової культури. Новітні дослідження актуалізують міф як інструмент моделювання ідентичності в умовах віртуального середовища, афективних медіа та мережевих ритуалів. Зокрема, А. Канай [4] розглядає цифрову культуру як простір емоційної та гендерної релевантності, що формує нові способи включення в колективні наративи. А. Кунтсман [5] фокусує увагу на афективних тканинах цифрової культури, де міф набуває сили через переживання та політичні емоції. У свою чергу, П. Д. Маршалл і Д. Амбак [6] підкреслюють роль емоційної комунікації та онлайн-персоналізації як чинників, що сприяють створенню цифрових міфів у середовищі соціальних мереж.

У роботі Д. С. Артамонова, Є. М. Медведєвої та С. В. Тихонової міфологія розглядається як динамічна структура, що пристосовується до цифрових форматів і виконує функцію соціального консолідатора [7]. Цифрові емоції та афекти, як показано в дослідженні П. Маршалла й Дж. Амбака, стають ключовими чинниками формування онлайн-персон, де міфологічні сюжети відіграють роль культурних шаблонів [6]. Т. Міллер, Е. Аладро-Віко та П. Рекехо-Рей аналізують, як у соціальних цифрових рухах міфологічні архетипи – герой і тінь – репрезентують колективні очікування, страхи та ідеали [8]. Ці наративи підтримуються через меми, афективні символи й ритуалізовану комунікацію, що особливо яскраво проявляється у сфері цифрової освіти, як показано у дослідженні Б. Васкес-Кальво, А. Паз-Лопеса та С. Рей-Годоя [9].

Розширене розуміння цифрової ідентичності представлено у звіті Л. Анте, І. Фідлера та Ф. Штайнмеца, де аватари розглядаються як елементи цифрового «Я», через які реалізується індивідуальна та колективна репрезентація в метавсесвітах [10]. У свою чергу, А. Кунтсман вказує на зв'язок між цифровою емоційністю, політикою тіла і міфологією повсякденного в онлайн-спільнотах [5], а А. Канай акцентує на питаннях гендерної належності та емоційного капіталу в цифровому середовищі [4].

Меми, що набули великої популярності в цифровій культурі, розглядаються як сучасні носії міфів. У праці В. Нтовліса та Й. Гінена вивчається роль іронічних мемів у трансляції ідентичностей та критичному переосмисленні соціальних наративів [11], а Д. Пратіві, І. Сулатра й І. Девангга деконструюють меми як наповнені ідеологією й міфом візуально-вербальні коди [12].

У вітчизняному контексті К. І. Дарованець аналізує роль цифрової культури у переозначенні культурної спадщини, де просвітництво, ритуал і публічність переплітаються в цифровому середовищі [13].

Попри активну увагу до феномену міфу в цифрову добу, більшість сучасних досліджень зосереджені на його репрезентаційній, комунікативній або меметичній функції, залишаючи поза належною увагою ірраціональні механізми ідентифікації, що діють у сфері цифрової міфології. Недостатньо вивченими залишаються такі аспекти, як роль апофатичного знання, симулякрів належності, медіатотемізму й афективної ритуалізації у творенні суб'єктивності в постцифровому середовищі. Крім того, актуальним залишається питання інтерпретації сучасного міфу як механізму соціокультурної резистентності в умовах глобальної інформаційної перенасиченості. Саме ці аспекти становлять потенційно перспективний напрям подальших досліджень і визначають актуальність звернення до цієї теми.

Мета і завдання дослідження. Мета статті полягає в здійсненні аналізу ірраціональної природи сучасної міфологічної свідомості як чинника формування ідентичності в умовах постцифрової доби. Задля досягнення мети дослідження формуються і завдання. По-перше, визначити соціокультурні умови, які сприяють поверненню міфологічної свідомості як основи ідентичності. По-друге, проаналізувати структурні елементи сучасного міфу: міфологему, афективне ставлення, ритуалізацію, принцип апофатки та функцію резистентності. І нарешті, дослідити функціонування міфу як механізму афективної ідентифікації в умовах цифрової множинності.

Методологія дослідження. Дослідження ґрунтується на інтерпретативному підході, з опорою на герменевтичний та семіотичний аналіз. Герменевтика дає змогу виявити глибинні смисли сучасних міфологічних структур, а семіотика розкрити механізми функціонування знаків і символів у цифрових медіа (мемах, візуальних образах, ритуалах участі). Застосування елементів афект-теорії дозволяє пояснити роль емоцій у процесах ідентифікації.

Емпіричну основу становить аналіз відкритих цифрових кейсів, що ілюструють основні положення теорії. Це забезпечує цілісність між теоретичним рівнем і прикладним аналізом сучасних медійних феноменів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Осмислення соціальної дійсності, так само як і ставлення до неї, у сучасному постмодерному світі втрачають легітимність разом із метанаративами, що відходять у минуле. На зміну стабільним моделям модерного й доіндустріального часу, які дозволяли людині визначити власну ідентичність шляхом приєднання до спільноти, приходять фрагментарні, нестійкі та мультимодальні структури самовизначення. Ці структури формуються в умовах цифрової множинності, візуальної надлишковості та розмитих соціокультурних координат.

У відповідь на виклики, пов'язані зі складнощами ідентифікації, поряд із численними філософськими, соціальними та культурними дилемами, зростає значення міфологічної свідомості як засобу ірраціонального опосередкування індивідуального та колективного «Я». Міф постає своєрідним механізмом афективної стабілізації ідентичності в умовах, коли соціальна реальність розпадається на множинні фрагменти смислів, образів і ролей. Саме тому в постмодерному суспільстві наратив міфу, як частині «номадної філософії», за визначенням Ж. Дельоза [14, 145], виконує функцію «глибокої» ідентифікації, а ірраціональний складник міфологеми дедалі частіше постає джерелом аподиктичного знання, не підвладного логіці чи верифікації, але здатного об'єднувати спільноту навколо символічного ядра.

До основних компонентів такого ядра, завдяки яким міф витісняє раціональні моделі ідентичності, зазвичай відносять: міфологему, що формує базові образи героя, трикстера, предків, божества, нації чи будь-якого іншого сакрального центру; афективне ставлення, через яке міф набуває емоційної насиченості, сприймається і переживається як безумовна істина; ритуалізацію, що актуалізує символічну складову міфу через повторювані дії (ритуали, медіа, політичні або релігійні практики) втілюючи її в емпіричній реальності; принцип апофатичного знання, за якого істина визначається не через раціональне пізнання, а через заперечення «іншого», «чужого», «неприйняттого»; функцію резистентності, яка забезпечує здатність символічного ядра чинити опір дисперсії сенсів і підтримувати цілісність ідентичності в умовах постмодерної ситуації.

Завдяки існуванню символічного ядра міф має здатність зберігати власну сутність та вплив на людину, допомагаючи з ідентифікацією в суспільстві, орієнтуючись на ірраціональні компоненти сприйняття дійсності в сучасних постмодерній ситуації.

Міфологема, як смислова структура, виконує функцію сакрального або культурного ядра через стійку повторювану сюжетну форму. У її центрі зазвичай міститься образ з універсальним символічним навантаженням, як то: герой, ворог, пращур, божество чи навіть будь-який фігуративний мотив, що уособлює значущі для відповідної соціальної групи цінності, космологічні та культурні моделі, етичні настанови та зразки поведінки. Як підкреслює М. Еліаде, «міф розкриває абсолютну модель усіх значущих людських дій» [15, 15]. Прийняття цих образів і смислів стає основою для колективної самоідентифікації: соціальна група, яка визнає спільні цінності, формує власну ідентичність у протиставленні до інших груп, які не поділяють або заперечують ці уявлення. Міфологема в цьому сенсі виступає не просто засобом оповіді, а механізмом символічного розмежування, своєрідним маркером належності та відмінності, що оформлює уявлення про «своїх» й «чужих» у межах культурного поля.

Афективне ставлення до міфу виявляється в його емоційній насиченості, завдяки якій він сприймається не як умовний або символічний наратив, а як безумовна істина. Міф не потребує раціонального обґрунтування, оскільки переживається як очевидно правдивий досвід. У процесі такого переживання критичне осмислення поступається емоційному включенню в міфологічні смисли, і міф постає не просто як розповідь, а як внутрішньо прожитий досвід. Цей досвід активізує базові людські емоції: страх, надію, гнів, милосердя, відразу або захоплення, що викликає індивідуальну реакцію та створює ефект резонансу в межах спільноти. Учасники цього процесу починають одночасно відчувати схожі емоції, розділяють спільну історію, поділяють однакові цінності та емоційне ставлення до них. Завдяки цьому афективне сприйняття посилює здатність міфу формувати спільну ідентичність, яка не вибудовується шляхом раціонального осмислення, а народжується через інтуїтивне відчуття належності. Таким чином, міф стає не лише джерелом смислів, а й

інструментом глибинної символічної інтеграції. Як зазначає М. Джонсон, «міфи працюють через емоційне залучення, що формує глибоке почуття спільності і зв'язку, яке неможливо пояснити лише логікою або раціональним осмисленням» [16, 112].

Ритуалізація виявляється в повторюваному відтворенні ключових символів і смислів міфу через упорядковані дії в межах релігійних, політичних, медійних або соціальних практик. Вона перетворює абстрактні міфологічні наративи на конкретну дію і тим самим забезпечує їх укорінення в колективному досвіді. Ритуал структурує спільне життя, впорядковує уявлення про належність, підтримує ціннісну єдність та створює передумови для визнання загального символічного простору. Через участь у ритуальних практиках спільнота підтверджує свою причетність до єдиної системи значень, а індивід публічно виявляє прийняття міфологічної системи, в межах якої формується його ідентичність. За словами К. Г'юза, «ритуали виконують функцію постійного нагадування про спільні цінності і символи, закріплюючи колективну ідентичність через безпосередню участь і переживання» [17, 89].

Принцип апофатичного знання проявляє себе у встановленні істини не через позитивне раціональне пізнання, а через заперечення, виключення або маркування «чужого» як загрозливого, неприйнятного чи відразливого. Такий механізм формує межі символічного порядку спільноти, де «своє» окреслюється через контраст з «іншим», а ідентичність закріплюється через афективне дистанціювання від нього, тобто емоційне переживання неприйняття, яке виконує функцію екзистенційної межі між спільнотою та всім, що не входить до її культурного коду. Як зауважує М. Маус, «визначення групової ідентичності неможливе без одночасного визначення чужинця, що підтримує і посилює відчуття належності через відторгнення і неприйняття» [18, 134].

Функція резистентності виражається в тому, що символічне ядро виступає захисним механізмом проти дисперсії сенсів, притаманної постмодерну. У світі, де множинність значень і відсутність сталих орієнтирів створюють хаос смислових конструктів, міфологема стає точкою стабілізації, яка консолідує колективний досвід і підтримує єдність ідентичності. Як зазначає Ж.-Ф. Ліотар, «символічне ядро діє як «точка опори», що протистоїть розсіюванню значень, зберігаючи цілісність культурного світу» [19, 79]. Таким чином, міф і символи не лише транслують культурні коди, а й охороняють їх від фрагментації і деградації в умовах постмодерної плюралізації сенсів. Завдяки цьому міф і символи надають людині, хоч і потенційно ілюзорне, але відчуття психологічної стабільності, що має важливе значення для збереження внутрішнього балансу в умовах інформаційної та смислової нестабільності.

Символічне ядро зберігає сутність міфу як особливої форми колективної свідомості, що дозволяє не лише зберігати, а й адаптувати міф до змінних соціокультурних обставин. Завдяки цьому міф не зникає в сучасному світі, а набуває нових форм існування, при цьому не втрачаючи своєї головної функції структурувати досвід і підтримувати ідентичність. На це неодноразово звертали увагу такі дослідники, як Ж. Дельоз, Ж. Дерріда, К. Леві-Строс, М. Еліаде. Особливо чітко це формулює П. Рікер, підкреслюючи, що «міф є не пережитком, а живим джерелом смислу, завдяки якому свідомість може відновити своє коріння в уяві» [20, 448]. У цьому контексті саме афективна складова стає ключовим механізмом трансформації міфу в умовах цифрової доби, де символи й образи діють не як абстрактні знаки, а як тригери ідентичності.

Міф виявляє себе як гнучкий механізм афективної ідентифікації, що діє в межах нових медіа, візуальної культури та політичної уяви. В такому випадку, ідентичність не потребує раціонального обґрунтування, а її онтологічна

сутність виходить з повторюваних візуальних образів, ритуалізованих патернах поведінки, віртуальному тотемізму та симулякрі «належності».

Повторювані візуальні образи виступають каталізаторами ідентичності, оскільки функціонують як знакові символи, що миттєво викликають емоційну реакцію, не потребуючи інтерпретації. Ікони сучасної культури, наприклад портрет Тараса Шевченка у стилі стріт-арту або зображення Лесі Українки в образі жінки-воїна, слугують символами національного спротиву, культурної гідності та сили духу. Медіаобрази, як-от фото дівчини з квіткою перед озброєним солдатом під час подій Майдану або кадри волонтерів, які розвантажують гуманітарну допомогу, формують емоційне уявлення про солідарність, незламність та людяність. Фотографії, що стали символами нації, зокрема світлина «Воїна Світла» з Маріуполя, яка в українському дискурсі стала образом героїзму, мужності та відданості, перетворюються на візуальні архетипи національного спротиву та єдності. Меми, як от фраза «Русській військовий корабель...» із відповідною стилізацією або зображення «байрактарів» у вигляді козаків, слугують засобом психологічного захисту, мобілізації та формування нових колективних ідентичностей. Стилізовані символи, наприклад вишиті тризуби, піксельний камуфляж як національна візуальна ознака, синьо-жовті стрічки на одязі або прапори з написами «Вільна Україна», стають впізнаваними маркерами, які означають приналежність до спротиву, гідності й національної єдності. Їхня повторюваність створює ефект стабільності в умовах смислової несталості, дозволяючи індивіду ідентифікувати себе з певною спільнотою або ідеєю через простий, але емоційно насичений візуальний сигнал.

Віртуальний тотемізм, як символічна прив'язаність до певних фігур, образів або цифрових об'єктів (від інфлюенсера до бренду), проявляється як сучасна форма тотемного мислення, що виконує функцію символічної консолідації спільноти. Навколо таких фігур формується колективне почуття

приналежності. Індивід емоційно інвестує в цей символ і тим самим відчуває себе частиною «обраного» кола. У сучасному українському культурному просторі такими тотемними постатями можуть виступати, наприклад, образ Володимира Зеленського у формі військового командира, який у публічному дискурсі перетворюється на втілення стійкості, незламності та національного духу; Сергій Жадан, чий образ поєднує поета, волонтера і громадського діяча, функціонує як символ культурного спротиву й моральної єдності нації; образ пса Патрона, що став меметичним героєм і талісманом нації, функціонує як доброзичливий і емоційно залучений символ перемоги; логотип «Азов» або фотографії з «Азовсталі», які для частини суспільства набули статусу візуального втілення героїзму та самопожертви. Також до таких об'єктів належать ідеалізовані візуальні образи «волонтерської України» – люди в бронежилетах із коробками допомоги, які перетворюються на символ національного порятунку.

Ці фігури функціонують у межах сакральної логіки, в якій символ не лише викликає повагу чи захоплення, а підноситься до рівня віри. Такий символ не підлягає раціональній критиці або сумніву, оскільки набуває трансцендентного статусу, стає втіленням вищого сенсу, який зберігає афективну єдність спільноти навіть в умовах глибокої фрагментації соціальної реальності.

Симулякр «належності» вказує на те, що сама приналежність у цифрову добу часто набуває симулятивного характеру: достатньо використати певний візуальний код або символічний жест, аби стати частиною спільноти, не вступаючи у справжню взаємодію чи діалог. Наприклад, встановлення на аватарці національного прапора, мему або хештега (#StandWithUkraine, #JeSuisCharlie, #BLM) часто сприймається як акт включення в певну ціннісну чи емоційну спільноту. У подібних випадках публічний, реплікований та візуально зафіксований жест виставляється як знак приналежності, який не

підтверджується ані діалогом, ані реальними діями, проте вказує на визначення ідентичності.

У межах цифрової культури це створює ефект приналежності без залучення: користувач ідентифікує себе з певною групою через символічну дію (шер, емодзі, мем, слоган), але не вступає в глибоку комунікацію, спільну діяльність або спільнотну відповідальність. Така «легка» участь усе ж має потужне афективне значення, оскільки вона створює відчуття єдності, символічного залучення, «буття разом». Як зауважує Ж. Бодріяр [21, 177], у світі симулякрів сам знак реальності починає замінювати саму реальність, і саме це ми спостерігаємо у випадку з віртуальними формами приналежності.

Висновки. У постцифрову добу міфологічна свідомість не лише не втрачає своєї актуальності, а й набуває нових форм, адаптованих до викликів інформаційного суспільства. Міф продовжує виконувати фундаментальну функцію стабілізації ідентичності, виступаючи засобом впорядкування досвіду в умовах фрагментованого, мультикодового та афективно насиченого цифрового середовища. Його структурні елементи, така як: міфологема, афективне ставлення, ритуалізація, апофатичний принцип та функція резистентності, утворюють комплексний механізм, що протистоїть розсіюванню сенсів і сприяє збереженню символічного ядра колективної свідомості.

У новому цифровому контексті роль міфу реалізується через медійні платформи, візуальні образи, цифрові ритуали та комунікативні практики, що забезпечують повторюваність і консолідацію знакових структур. Такі феномени, як симулякр належності, віртуальний тотемізм, естетизація афекту та індивідуалізована участь у цифрових наративах, виявляють, що міфологія сьогодні не є залишком минулого, а виступає динамічним інструментом афективної ідентифікації. Цей інструмент забезпечує культурну згуртованість

і символічну інтеграцію в умовах постмодерної множинності, емоційної фрагментації та нестабільності соціальних ідентичностей.

Перспективи подальших досліджень визначаються необхідністю міждисциплінарного аналізу взаємодії міфу з цифровими технологіями, візуальною культурою, емоційною економікою та політичними наративами сучасності. Особливо актуальним є емпіричне вивчення ірраціональних механізмів формування ідентичності в цифровому просторі, зокрема ролі апофатичного знання, симулякрів належності, медіатотемізму, афективної ритуалізації та функціонування міфу як механізму соціокультурної резистентності. Окрему увагу варто приділити аналізу того, як міфологічні структури адаптуються до нових форм медійної комунікації: мемів, віртуальних аватарів, наративів в інтернет-спільнотах.

Розуміння цих процесів дозволить поглибити наукове осмислення феномену ідентичності в умовах постцифрової цивілізації та відкрити нові шляхи для розробки теорії сучасної міфології як складника глобального культурного ландшафту.

Список використаних джерел

1. Еліаде М. Священне і мирське. Київ : Основи, 2001. 254 с.
2. Леві-Строс К. Структурна антропологія. Київ : Основи, 2004. 398 с.
3. Пікер П. Символіка зла. Львів : Вид-во УКУ, 2008. 456 с.
4. Kanai A. Gender and Relatability in Digital Culture: Managing Affect, Intimacy and Value. London : Palgrave Macmillan, 2020. DOI: 10.1007/978-3-319-91515-9
5. Kuntsman A. (Ed.). Digital Cultures and the Politics of Emotion. London : Palgrave Macmillan, 2020. DOI: 10.1057/9780230391345_1

6. Marshall P. D., Umback D. Situating Emotion in Digital Culture: Sentiment, Affect and Online Persona // *Persona Studies*. 2023. Vol. 9, No. 1. URL: <https://ojs.deakin.edu.au/index.php/ps/article/view/1877>
7. Artamonov D. S., Medvedeva E. N., Tikhonova S. V. Digital Mythology: A New Direction in the Study of Social Myths // *EpSBS*. 2021. Vol. 87. URL: <https://www.researchgate.net/publication/357383591>
8. Miller T., Aladro-Vico E., Requeijo-Rey P. The Hero and the Shadow: Myths in Digital Social Movements // *Comunicar*. 2021. No. 68 (Vol. XXIX). P. 9–18. URL: <https://www.revistacomunicar.com/pdf/68/c6801en.pdf>
9. Vázquez-Calvo B., Pas-López A., Rey-Godoy S. Memes and Identity in Language Teacher Education // *Language Learning & Technology*. 2025. Vol. 29, No. 1. URL: <https://hdl.handle.net/10125/73620>
10. Ante L., Fiedler I., Steinmetz F. Avatars: Shaping Digital Identity in the Metaverse. Hamburg : Blockchain Research Lab, 2023. 22 p. URL: <https://www.blockchainresearchlab.org/wp-content/uploads/2020/05/Avatars-Shaping-Digital-Identity-in-the-Metaverse-Report-March-2023-Blockchain-Research-Lab.pdf>
11. Ntouvli V., Geenen J. «Ironic memes» and digital literacies: Exploring identity through multimodal texts // *New Media & Society*. 2023. Vol. 27, No. 2. DOI: 10.1177/14614448231189801
12. Pratiwi D. P. E., Sulatra I. K., Dewangga I. G. A. Deconstructing Internet Memes through Semiotic Analysis: Unveiling Myths and Ideologies in Visual and Verbal Signs // *Jurnal Arbitrer*. 2023. Vol. 10, No. 1. P. 76–85. DOI: 10.25077/ar.10.1.76-85.2023
13. Дарованець К. І. Популяризація культури в цифрову епоху: між просвітництвом і доступністю // *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2024. Вип. 48. С. 389–393. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrkm_2024_48_63

14. Дельоз Ж., Гваттарі Ф. Тисячі плато: капіталізм і шизофренія / пер. з фр. В. Кам'янець. Київ : Медуза, 2020. 736 с.
15. Еліаде М. Аспекти міфу / пер. з фр. В. Шовкуна. Київ : Юніверс, 2001. 240 с.
16. Johnson M. The Meaning of the Body: Aesthetics of Human Understanding. Chicago : University of Chicago Press, 2007. 256 p. DOI: 10.1086/653925.
17. Hughes C. Ritual and Identity: The Performance of Meaning. London : Routledge, 2014. 240 p.
18. Mauss M. The Gift: The Form and Reason for Exchange in Archaic Societies. London : Routledge, 2016. 384 p. DOI: 10.4324/9781003572350
19. Lyotard J.-F. The Postmodern Condition: A Report on Knowledge. Minneapolis : University of Minnesota Press, 1984.
20. Ricœur P. From Text to Action: Essays in Hermeneutics II. Evanston : Northwestern University Press, 1991. 540 p.
21. Бодріяр Ж. Симулякри й симуляція / пер. з фр. О. Жупанського. Київ : Основи, 2004. 208 с.